

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 94. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914 április 25.

Még egy hozzászólás a leánygimnázium kérdéséhez.

Vettük a következő sorokat:

A Tiszántúl április 24-iki számában T. ur másodszer foglalkozik a leánygimnázium ügyével. Sem a miniszteri rendeletre, sem a csekély óraszámra, sem a szemléltető és kísérleti eszközök hiányára vonatkozó aggodalmait nem oszlatta el az a válasz, melyet a Tiszántúl április 23-iki számában adtunk. Sőt T. ur most már egyáltalában nincs tisztában, hogy mi is akar lenni ez az alakulófélben levő intézmény. Bár első válaszukban is világosan kifejtettük, hogy a magántanulók előkészítésére vonatkozó rendelet a jelen esetre egyáltalában nem alkalmazható; a csekély óraszámra, a szemléltető és kísérleti eszközök hiányára vonatkozólag pedig csak azért adtunk rövid feleletet, mert ez már másutt letárgyaltatott; mégis a szülők és más érdeklődők utmutatására újra és utoljára foglalkozunk T. ur aggodalmaival.

T. ur nem érti, hogy miért adtuk a szervezés alatt levő leánygimnáziumnak az előkészítő tanfolyam nevét is. Hát egyszerűen azért, mert ennek az intézménynek bár iskolai szervezete lesz és az oktatás benne gimnáziumi tanbeosztás szerint fog történni, még sem lesz az nyilvánossági joggal teljén, hanem növendékei a premontrei főgimnáziumban fognak vizsgázni. S ha már most a növendékek mint egy felsőbb tanhatóságtól engedélyezett és iskolai szervezetű intézménynek növendékei jelennek meg a gimnáziumban vizsgálatot tenni, akkor ezekre már nem vonatkozik a miniszter rendelete, mely a magánaton való előkészítést a korrepetíciót tiltja meg a középiskolai tanároknak. (L. Pirchala 2 k. 410-411. ll.) Ha T. ur még ezeketán is csak korrepetáló magántanfolyamot lát a létesítendő intézményben, akkor nyilvánvaló, hogy nem tudja meglátni a szervezők intencióit. Erre vonatkozólag különben minden további vita felesleges, hiszen a dolog lényege, a döntés sem T. uron, sem mirajtunk nem áll, hanem a vallás és közoktatásügyi minisztériumon. S legyen meggyőződve T. ur, hogy ha az intézmény szervezője illetékes helyekről nem azt az értesülést kapta volna, hogy ilyenféle tanfolyam szervezése

lehetséges, tervének megvalósításába bele sem fog.

T. ur másik két aggodalma „a szemléltető eszközök és a tanítási óraszám elégtelenségére” vonatkozik. Nagyon szépen kérjük, vegye hát már kezébe azt a miniszteri rendeletet, mellyel a leányok a gimnáziumból ki lettek tiltva és olvassa el. E rendeletről meg fogja tudni, hogy a leányok évről-évre adott engedély alapján a szemléltető és kísérleti órákra bejárhatnak a gimnáziumba! Azt pedig csak nem vonja kétségbe, hogy ott vannak a szemléltető eszközök, szertárak és rendelkezésre áll a szükséges idő a kísérletezésekhez!?

Ami a tanítási óraszámot illeti, erre nézve felvilágosítjuk, hogy 2-2 összevont osztály részére heti 22-23 óra van tervbe véve. Azokban az osztályokban azonban, melyekre a felvett átlagos számnál többen jelentkeznek, a nehezebb tantárgyak (pl. latin, számtan) külön-külön lesznek előadva. Vegye már most T. ur tekintetbe, hogy a helybeli középiskolák osztályai különösen alsó fokozaton ötvenes, hatvanas, sőt néha hetvenes létszámmal küzködve heti 23-25 órában vannak hivatva elsajátítani azt az anyagot, melynek elsajátítására a leányoknál heti 22-23 s csak részben összevont óra van előirányozva. Ide nincs beleszámítva a hittan, (miért? Szerk.) szépirás, testgyakorlás, egészségtan, mert ezek nem szerepelnek a tanfolyam tantárgyai között. Ezen adatok alapján feladjuk T. urnak a kérdést. Mit gondol, hol lehet nagyobb eredményt felmutatni az adott óraszámmal, a túlszűfolt fiuosztályokban-e, vagy a leányosztályokban, melyekben a növendékek számának átlagos maximuma ötnél többre nem tehető? Ehhez még gondolja meg, hogy a heti 22-23 óra tetejébe a leányok a szemléltető és kísérleti előadásokra még a gimnáziumba is be fognak járni. Ezt megmondva mondja meg, hol lesznek a tanulók intenzívebben foglalkoztatva és egyénibb módon nevelve: a középiskolákban-e, vagy pedig a kérdéses tanfolyamon?!

Örülünk, hogy T. ur helyesli a leánygimnázium eszméjének valóra váltását. De ami a társulat alakítását illeti, erre nézve az a válaszuk, hogyha T. ur „a város, megye és az állam, valamint a nagyvárad és bihar-megyei nőegyletek, a nagyszámu pénzintéze-

tek közös hozzájárulásával” lehetségesnek tartja megvalósítani „a nagyvárad államilag segélyezett községi leánygimnáziumot” olyan rövid idő alatt, amilyen rövid idő alatt arra most szükség van, olyan szertárakkal, amilyenekkel egy intézetnek a modern oktatás követelményei szerint fel kell ruházva lennie, s annyi osztállyal, ahány osztályra most szükség van, vagyis nyolc osztállyal; és ha ehhez az intézményhez meg tudja szerezni a szükséges épületet és a kötelező számú rendes tanárokat, akkor fogjon rögtön munkához és legyen meggyőződve, ha nagystilű feladatát véghezvitte, mi leszünk az elsők, kik fejére tesszük a babért.

Ezzel részünkről befejeztük a szóvitát és folytatjuk továbbra is a csüggedést nem ismerő szervezőnek vezetése mellett megkezdett munkánkat. S reméljük, hogy a szülőket rövid idő leforgása alatt olyan intézménnyel lepjük meg, melyre most égető szükség van és amelyben már szeptembertől kezdve ott fognak ülni figyelő arccal a leányaink. Ne vesztessük hát a szót, hanem lássunk munkához.

A király állapota.

A király a tegnapi éjszakát nem jól töltötte. Csütörtök este föludította a friss levegő, amelyet három hét óta először élvezett. A dolgozószoba ablakát kinyitották és a király ötnegyed órát töltött a friss levegőn, részben karosszékekben hátradőlve és a napfényben sütkezve, részben dolgozószobájában sétálva. Kerzl dr és Ortner dr esti látogatása után a király szokásos időben, nyolc órakor nyugalomra tért.

Az éj első felében elég jól aludt, később azonban föl-fölriasztotta a kinzó köhögés. A király ezek ellenére kevéssel négy óra után fölkel, megreggelizett és dolgozószobájába ment. Reggel kissé lehangolt volt, később azonban a köhögés csillapodott, a nyálkákiválasztás bővebb lett, úgy hogy a király a délelőtti folyamán ismét jobban érezte magát.

Kerzl dr a reggeli vizsgálat alkalmával

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

megállapította, hogy a betegség tünetei tegnap óta nem változtak, a hőmérséklet és az érverés rendes, az étvágy jó, az erőbeli állapot és a közérzés kielégítő. A dolgozószoba ablakát tegnap nem nyitották ki, mert az időjárás szeles és hűvös volt.

A király minden veszedelmen túl van, a mit az is mutat, hogy Mária Valéria királyi hercegasszony, aki forró szeretettel csügg atyján, és betegsége idején maga ápolta féltő gondossággal, holnap, szombaton valószínűleg elutazik Wallseebea.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 24.

A képviselőház tegnap megválasztotta a delegáció tagjait az ellenzéki pártok távollétében. A választásra nem jött el az ellenzék, melyet az alkotmánypárt kivételével tudvalevően föl sem szólítottak a megjelenésre. Az ellenzékiek a legutóbbi delegációs választáson sem voltak jelen.

Simontits Elemér alelnök háromnegyed tizenegy órakor nyitotta meg az ülést.

A beérkezett irományok felolvasása után Hegedüs Kálmán az állandó igazoló-bizottság jelentését olvasta föl két mandátum igazolásáról.

Ezután Tisza István gróf miniszterelnök váltotta valóra azt a tegnapi ígérését, hogy föl fogja olvasni Gerovszky Románnak Vajda Sándor képviselőhöz intézett ama levelét, a mely Vajda ruszofil érzelmeinek a dokumentuma.

Tisza beszéde.

Tisza István gróf miniszterelnök: Tegnap beszédemben felhasználtam az első alkalmat, hogy tájékoztassam arról a Házat, mire alapítottam Vajda Sándorral szemben amaz állításomat, hogy pánszláv körökkel nem éppen bizalmat keltő összeköttetést tart fenn. Kezembem van egy névjegy, a mely Gerovszky Román ajánló sorait tartalmazza. Nem tudom, szükséges-e, hogy a Gerovszkyakat itt röviden ismertessem. A ki a pánszláv mozgalmakkal foglalkozik, tisztában van vele, hogy kik ezek az urak és minő céllal dolgoznak. Két testvér, Alexej és György Ausztriában lagnak, a harmadik pedig, Román, télen Pétervárott, nyáron Karlsbadban. A két első most vizsgálati fogságban és bűnvádi eljárás alatt van pánszláv izgatás miatt, de ezelőtt évekig részt vettek a legagresszivebben a legtulzóbb pánszláv mozgalmakban.

Ezek után konstatalem, hogy azt a névjegyet, amelyet felolvasni fogok, Duliskovicsnak Gerovszky Román adta át március 8-án. Ez a német szüvegű névjegy magyar fordításban a következőket tartalmazza: „Gerovszky Román dr ajánlja Duliskovics ügyvédjelölt urat, mint rendkívül derék és megbízható magyarországi orosz.” Ebből jogunk van nemcsak Gerovszkynak, hanem a másik urnak politikai tendenciájára is következtetni. (Élénk helyeslés.)

Vajda Sándor a Ház engedelmeivel válaszol. Megtisztelve érzi magát a támadás által, mert nagyon veszedelmes lehet az az ellenfél, akit ilyen gyöngye alapon is támadnak. (Zajos ellentmondás.) A miniszterelnök nem bizonyította még azt sem, hogy ez a névjegy hozzám van intézve.

Tisza István gróf miniszterelnök: Itt a neve a borítékon. (Derűtség.)

Vajda Sándor: A miniszterelnök nem győződött meg arról, hogy ezt a névjegyet Gerovszky írta és vakon elhitte Duliskovics bemozdását. En elfogadom, nem is tagadom, hogy Duliskovics hozott nekem Gerovszkytól ajánlólevelet. Mégis furcsa eset...

Tisza István gróf miniszterelnök: Az igaz. (Derűtség.)

Vajda Sándor: En mindig a ruszofil tendenciák ellen harcoltam és mindig a hármasszövetségi politikának voltam a híve. Tegnap is azt jelentettem ki, hogy téves az a politika, amelyet némely magyar politikusok követnek és amellyel a hármasszövetséget támadják. Ekkor váratlanul előállott Tisza István gróf miniszterelnök és azt mondja, hogy mindez, tudniillik Polónyi Géza törekvése, nevéstéges semmiség és hogy én vagyok az, aki titkos szövetséget tartok fenn a ruszofil körökkel. Megengedem, ha volna olyan levél, a melyet én írtam volna Gerovszkynak és annak tartalma kompromitáló volna, ez bizonyíték volna ellenem. De a Duliskovicsstól kapott Gerovszky-féle névjegy engem nem kompromitálhat és legkevésbé sem bizonyíthatja azt, hogy én intim összeköttetésben vagyok Gerovszkyval.

Muzslay Gyula: Hát miért nem írt nekem Gerovszky? (Zajos derűtség.)

Vajda Sándor: nnek nem írt, mert Duliskovicsnak vannak megbízói, akik azt mondták neki, hogy Vajdát kell kompromitálni, mint rossz ruszofil és így az nem volt érdeke, hogy a képviselő urat kompromitálja. Duliskovics hozzám agent provokátorként jött. Jellemző, hogy ettől a kiküldetéstől az ő felebbvalói nem riadtak vissza, mert céljuk csak az volt, hogy engem kompromitáljanak. Mert a hármasszövetséghez hű Vajda nem kell neki. Hanem kell egy Vajda, a ki pánszláv körökkel kompromitálta magát. Ha a miniszterelnök belátná, hogy tévedett, ez nekem elégtételül szolgálna, de ha nem fogja belátni, akkor is megnyugtató a lelkiismeretem.

Tisza István gróf miniszterelnök: Csak egyetlen megjegyzésem van. Vajda arra hivatkozik, hogy hozzá, mint karlsbádi orvoshoz mindenki mehetett. Ha Gerovszky Román dr azt írta volna a névjegyre, hogy Duliskovicsot mint májbajos embert ajánlja hozzá, ebben valóban semmi kivetni valót nem talált volna. Az ajánlás azonban Duliskovicsra, mint derék és megbízható oroszra vonatkozott. (Zajos helyeslés és derűtség.)

Ezután a Ház áttér a napirendre, a delegáció tagjainak megválasztására.

A delegációba a következőket választották be:

Rendes tagok: Andrássy Gyula gróf, Aponyi Albert gróf, Beöthy László, Berzevicsy Albert, Dániel Ernő báró, Dániel Gábor báró, Darvay Fülöp, Erdély Sándor, Hegedüs Loránd, Issekutz Győző, Kabos Ferenc, Kammerer Ernő, Karátsanyi Jenő gróf, Károlyi Mihály gróf, Héderváry Károly gróf, Láng Lajos báró, Lázár István gróf, Lorkovics Iván, Lovász Márton, Lukács György, Lukács László, Melzer Vilmos, Nagy Ferenc, Nikolics Vladimir Podrinski, Okolicsányi László, Pap Géza báró, Popovics Dusan, Rakovszky Béla, Rakovszky István, Serényi Béla gróf, Silovic József, Solymossy Odón báró, Szüllő Géza, Tallián Béla báró, Telegdy József, Váczonyi Vilmos, Vojnits István báró, Vojnits Sándor báró, Werner Gyula, Zsilinszky Mihály.

Póttagok: Almásy László, Antal Géza, Bornemissza Lajos, Kende Péter, Latinovits Pál, Oberth Károly, Sipeky Sándor, Surmia Gyuro, Vermes Zoltán, Zákó Milán.

Rakovszky István a javaslat mellett foglalt állást.

Majd Szász Károly elnök az ülést fel függesztette és az ülés folytatását délutánra halasztották.

A vármegyék államosítása.

A délutáni ülésen elsőnek Lukács György szólalt fel a költségvetés mellett, majd Sándor János részletesen foglalkozik a költségvetéssel. Elsősorban a községek helyzetét emelte ki. Majd a rendőrségekről nyilatkozott. Kijelentette, hogy egyelőre államosításról nincs szó, hanem csak gyökeres reformokról.

A városok anyagi helyzetének javítása érdekében mindent el fognak követni. A községi jegyzők helyzetének javítására az állam most négy milliót vett fel. Bejelenti, hogy a közigazgatás reformjáról szóló javaslatot május hó közepén a Ház elé fogja terjeszteni. A reformban respektálni fogja a vármegyék 1000 éves tradícióját, a virilizmust is meg fogják hagyni. Kéri a költségvetés elfogadását.

A Ház a költségvetést elfogadta.

Holnap az igazságügyi tárca költségvetését fogják tárgyalni.

Kevés a tisztis létszám.

Az országos felhívás eredménye.

Nem vagyunk antimilitaristák, sőt a nemzeti hadseregben nagy garanciát látunk. Magyar ember számára meg éppen alkalmas a katonai pálya, azért soha nem kell attól félni Magyarországot, hogy kiapad a katonasága. Szeretjük a virtust, sok ragyogó emlék is dolgozik a lelkünkben, a nemzeti nagyságok legnagyobb részét is a katonaság szolgáltatta, hát mindenképpen biztosítva van nálunk az intézmény élete. Nálunk nem fog teljesülni az antimilitaristák álma.

Annál megdöbbentőbb tehát az a panaszos felhívás, amit a hadsereg vezetői intéznek a magyar ifjúsághoz. A közös hadseregben nagy a tiszt hiány. Sem a hadapródiskolák, sem az akadémiák nem osztanak ki annyi arany csillagot, amennyi elég volna arra, hogy megnyugtatóan reprezentálná a képzett, vezetésre alkalmas elemet a monarchia haderejében. A magyar ifjúság fázik a fényes uniformistól. Erről panaszkodik az önértetes írás, amely felhívás cím alatt lett kihirdetve országsszerte az önkéntesi tanfolyamokon: ténylegesítették magukat az önkéntesek.

Kiváncsian várták mindenütt az eredményt. Nem kell éppen attól tartani, hogy a magyar ifjúságból kihalt a katonai érzés.

Annál szomorubb tehát annak az akciónak az eredménye, amelyet a hadvezetőség indított, hogy az egyéves önkéntesekből pótolná a nagy tiszthiányt. Heteken át tar-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kiváncsra díjtalanul szolgálunk.

tott az önkéntesekkel való megbeszélés amely feltárta előttük a tiszti pálya minden előnyét.

Rendkívül érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy milyen eredménnyel járt ez az akció. Az egész monarchiában jelenleg 6000 (hatezer) önkéntes van. Ezek közül csak 50 (ötven) aktiváltatta magát. Ez természetesen szenzációsan kevés.

Hogy mi az oka ennek, azt egy igen előkelő katonatiszt körülbelül így fixirozta:

— Először is nehéz a szolgálat. Nem luxuspálya többé a katonatiszti pálya, hanem nehéz hivatal. A fizetésjavítás nem volt arányban a jelenleg is tartó szörnyű drágasággal. És rossz az előmenetel. Nagyon lassu. A képzett ember bármelyik civil pályán sokkal gyorsabban halad, erősebb tempóban nő a fizetése és nincs annyira vasformák közé szorítva.

Pedig a hadseregnek existenciális érdeke a nagy és képzett tisztikar. A japánok azért verték le a rettenetesen nagy orosz hadsereget, mert fölényes, rendkívül képzett tisztikaruk volt és van. A légénység lomha tömeg. És míg a német birodalomnak jelenleg 75 ezer tisztje van, addig a monarchiának majdnem 20 ezer. Ez pedig a haderő számához képest aránytalanul kicsi.

Része van a magyar ifjuság esekély érdeklődésében bizony a német nyelvnek is. A honvédség pompás magyar tiszti anyagot kap a honvédhadapródiskolákból és a Ludovika-akadémiából, bár a fent érintett körülmények részben a honvédségnél is éreztetni fogják hatásukat. A közös hadseregnek ezekhez az akadályokhoz járul a magyar ifjuság számára még mint speciális akadály a német nyelv is. Az önkéntes iskolákban kevés az olyan ifju, aki a német nyelvet bírja. A tartalékos tiszti vizsgát még leteszi valahogy, de tényleges tisztnek, akinek tökéletesen kell tudnia németül, nincs kedve menni. Így aztán nem csuda, ha az olyan kevés előmenetellel biztató, nehéz pályára a magyarság minden rátermettsége dacára kevés a jelentkező.

Az ügyvéd neve.

Helyreigazítási hecc Szabadkán.

Másutt is zaklatják mindenféle alaptalan helyreigazítási ügyekkel a szerkesztőségeket. Szabadkán egy ügyvéd tett panaszt a Bács megyei Napló című napilap ellen, a mely egy tudósításában az illető ügyvéd nevét nem közölte, holott az ellenfél ügyvédjét megnevezte. Az ügyvéd helyreigazítást kért és mivel a szerkesztő erre nem volt hajlandó, bepörölte.

A panasz tárgyalása során a bíróságnak el kellett döntenie, hogy a helyreigazítási panasz büntető ügy-e, hogy a felek mint fel- és alperesek, vagy pedig mint vádlott és magánvádló szerepelnek-e. A törvény ugyanis csak Budapestre nézve mondja ki, hogy az ilyen panaszok a büntető járásbíróhoz tartoznak. A szabadkai járásbíró az ügyreigazítási panaszt nem kezelte büntetőügyként.

A bíróság egyébként elutasította az ügyvéd panaszát és kötelezte őt, hogy Fenyves Ferenc szerkesztőnek fizesse meg az

utánjárás költségeit. Kimondotta a bíróság, hogy bár a szerkesztő nem ügyvéd utján, hanem személyesen védekezett, költségei megtérítésére mégis igényt tarthat, mert az alaptalan panasz ellen való védekezéssel időt és munkát vesztett. A panaszló ügyvéd felebbezett.

Butean János

A nagyváradai gör. kath. káptalannak nagy gyásza van; Butean János káptalani nagyprépost, péntek éjjel meghalt Budapesten.

Az elhunyt nagyprépost még nem volt elaggott, csak hatvanhat éves volt s halálát az elmúlt télen kiállott tüdőgyulladás okozta, melynek visszamaradt izadmányai miatt utóbbi időben sokat betegeskedett, majd e betegségében komplikációk álltak be, úgy hogy leánya: Márta — aki orvosnő Budapesten, tanársegéd a Jendrasik klinikáján — szükségesnek látta, hogy a beteg főpapot Budapestre vigye. De dacára a leggondosabb gyógykezelésnek, betegsége még súlyosabb lett s péntek éjjel meghalt.

Butean János Nagykárolyban született 1948. március 25-én, 1875. január 13-án szentelték pappá, 1871-ben lett segédtanár a belényesi főgimnáziumban, 1882-ben lett rendes tanárrá, majd 1889-ben igazgatója lett a belényesi gimnáziumnak s ugyanott a polgári leányiskola igazgatója és a belényesi Pável-internátus felügyelője. Harmincöt évet töltött a nevelés és a tanügy szolgálatában s a belényesi gimnáziumot magas színvonalra emelte.

Tanügyi működése az egész társadalom előtt a legnagyobb méltánylásra talált, úgy hogy egyike volt a gör. kath. egyházmegye legtekintélyesebb papjainak.

Ez a nagy népszerűség juttatta a képviselői mandátumhoz. A belényesi kerületet képviselte szabadalvüparti programmal egy cikluson keresztül.

Kanonokká 1906-ban lett, amikor az egyházmegyei iroda igazgatását is átvette, 1907-ben mesterkanonok lett és a nagyváradai tanítóképző igazgatója.

Az elhunyt Nagyváradon nagyon viszávonult életet élt, s csak nagyon szeretett gyermekeinek s egyházának élt.

Hét gyermeke maradt, akiknek magasabb kiképzést adott, s akik egytől-egyig kiváló képzettségűek.

Legidősebb gyermeke: *Angela* tanárnő a belényesi polgári leányiskolánál, *Selagiánu Kamill* tanár neje; *Ilona* férjezett dr. *Bozák Aurélió*; *Márta* budapesti orvos, klinikai tanársegéd; *Veturia* a soproni tanárképzőn folytat magasabb tanulmányokat; *Miklós* katonatorvos; *Gyula* tanár; *József* orvosnövendék.

Budapestről Belényesbe szállítják a halottat s temetése vasárnap lesz. *Radu Demeter* megyés püspök dr. *Sztán Flóriánnal*, a püspöki helynökkel együtt egyházi értekezletre Balázsfalvára utaztak s azért a temetést a rangban legidősebb kanonok: *Ciceronescu Sámuel* fogja végezni.

A temetésre sokan utaztak Belényesbe, hogy megadják a végső tisztességet a váradi gör. kath. egyházmegye egyik díszének, a kiváló főpapnak, akit rendkívül jó szívéért

s igazi papi érzületéért nagyon szeretett az egész egyházmegye. Elutazik a temetésre dr. *Kiss Döme* egyházmegyei ügyész is és a nagyváradai gör. kath. tanítóképző-intézet tanárai is, hogy képviseljék azt az intézetet, melynek az elhunyt éveken át igazgatója volt.

1852-ben és ma.

Miért nem küldik be az anyakönyvi kivonatokat? A délbihari megyefőnök rendelete.

*

A vármegye főlevéltárából hiányzó anyakönyvi kivonatok dolga egyre szélesebb mederben foglalkoztatja a közönséget ép úgy mint a hatóságot, főként pedig az érdekelt néhány száz lelkészt. A lelkészek akiktől a hatóság az anyakönyvi kivonatokat kívánják, mint már tegnapi számunkban bebizonyítottuk egész jogosan tagadják meg a kívánt okiratok beküldését.

A vármegye levéltárában böngészgetve, megsárgult aktacsomókból megállapíthatjuk, hogy tulajdonképpen csaknem egy évszázados ügye ez a vármegyének.

Nemhogy 1828-ban nem küldték be a megfelelő anyakönyvi kivonatokat, de még 1852-ben sem. Ekkor jutott tudomására az eset a vármegye cs. kir. „főnökének“, mire szigorú rendeletet adott ki a hiányok pótlására. Különösen érdekes az a rendelet, amit Délbiharmegye császári királyi „főnöke“ adott ki 1852 április 15-én. E rendeletben valószínűleg felelősségre vonja a főnök a szolgabírákat, de igen hűen jellemzi az akkori állapotokat.

1850-ben ugyanis tudomására jutott a főnöknek, hogy a gör. kel. lelkészek nem vezeték az anyakönyveket és így nem is terjesztik be a vármegyéhez. Azt is megtudta a főnök, hogy a gör. kel. lelkészek azzal védekeznek, hogy azért nem vezetnek anyakönyvet, mert nem tudnak írni-olvasni. A megyefőnök erre felhívta a szolgabírákat, hogy az ilyen analfabéta papokat tovolítsák el és megfelelő egyénekről gondoskodjanak.

Érdekes aztán az a jelentés, amit a szolgabírák tettek a rendeletre. A jelentések szerint sok gör. kath. lelkész csak a ciril írást ismeri. Más helyen meg vezeték az anyakönyvet, de nincs benne köszönet. Minden rendszer nélkül összevissza, papirdarabokra, hol a templom falára, hol a templomi könyvek széleire van feljegyezve egy-egy születés vagy haláleset.

Hasznavehetetlen azonban sok helyen az az anyakönyv is, amit rendszeresen vezetnek. Abból az anyakönyvből ugyan senki sem tud eligazodni. Egyes görög keleti lelkészek ugyanis nem azt a nevet irták be az anyakönyvbé, amit a felek kívántak, hanem ami nekik tetszett. Így aztán akár van, akár nincs anyakönyv, tökéletesen mindegy.

Az is bizonyos, hogy ezeket az anyakönyveket nem küldték be sohse a vármegyére. Mivel pedig már az 1852-beli állapotok ilyenek voltak, annál kevésbé lehettek különbek az 1828-belié, amikoráról a vármegye kívánja a kivonatokat.

Egyszóval a vármegye most egy százados ügyet vett elő és egyáltalán nem számolt a következményekkel. Mint ahogy akkor eredménytelenül aludt el az ügy, ép úgy fog történni ez most is, mert nem szíveségből, de nehéz aranyakért sem lehet még az eredeti anyakönyveket sem előkeríteni, nemhogy azokról másolatokat tudnának csinálni.

Javaslat a megoldásra.

Érdekes hozzászólást kaptunk ez ügyben, alább egész terjedelmében közöljük, egyben az alispán figyelmébe ajánljuk a eikkiró által felemlítettet.

„Renitens lelkészek” cím alatt a „Tiszántúl” április 22-ik számában egy cikk jelent meg, mely szerint a vaskóhi járás gör. kel. lelkészei szembehelyezkedtek a közigazgatási hatóság rendelkezésével, amennyiben a vármegyei levéltár számára hivatalból kért „anyakönyvi kivonatok másolatainak” beszolgáltatását megtagadták.

Tudomásom van róla, hogy nem „anyakönyvi kivonatok másolatait” követelik a lelkésztől, hanem egész évek anyakönyvi másodpéldányait és nemcsak a gör. keletiek-től, hanem az összes lelkésztől és pedig azért, mert e fontos okmányok hiányosan vannak meg a vármegyei levéltárban.

Kérdés azonban, kötelesek-e, akárhány esetben pedig egyáltalán képesek-e a lelkészek e rendelkezésnek megfelelni?

Egy róm. kath. lelkésztől nem kevesebb mint 170. (azaz százhetven) év szülöttjeinek, egybekeltjeinek és megholtjainak anyakönyveit kérik (1828. óta 56 évről, az 1828. év előtti időből 114 évről) E plébánián csak maga a szülöttek száma meghaladja némely évben a 100 folyószámot és ha még azt is meggondoljuk, hogy a legrégebb anyakönyvek kibetűzése mily időtrábló, olykor valóságos tanulmányt igénylő munka, könnyen beláthatja mindenki, miszerint e lelkészek, hogy az eléje szabott munkát elvégezhesse, évekre volna szüksége még akkor is, ha semmi más dolga nem volna, mint régi anyakönyveket másolni.

Az 1827. évi XXIII. t.-c. kötelességévé teszi ugyan a lelkészeknek, hogy az anyakönyvek másod példányait a vármegyei levéltár számára beküldjék, de csak egy év anyakönyveit, amely év épen elmúlt és nem évtizedek vagy századok múltán, hanem minden polgári év végén. Most pedig csak a polgári anyakönyvezés kezdete óta 19. év múlt el.

A hivatolt törvény értelmében a lelkészek évente 3 példányban vezették az anyakönyveket ezek közül egy példányt az egyházmegyei, a másikat pedig a vármegyei levéltár számára küldték be minden év végén. Hogy ezt tényleg megtették, bizonyítja már az is, hogy erre nemcsak polgári, de egyházi hatóságok részéről is szigoruan köteleztettek; de tanúsítja az is, hogy a plébániai levéltárban nyoma sem található valamely sürgetésnek, vagy panaszának azon közigazgatási közegek részéről, akik az anyakönyvek másod példányait a vármegyei levéltár számára átvenni és egyben nyilván tartani kötelesek voltak, hogy ezek rendszeren beérkezzenek, — amit bizonyára tettek és kellett volna tenniük, ha a lelkészek részéről hanyagságot tapasztaltak volna.

Óreg lelkészek nagyon jól emlékeznek, hogy már a 70-es évek elején a fentebbihez hasonló rendelet jelent meg, mely azonban leküzdhetlen akadályok miatt végrehajtható nem volt és akkor közbeszéd tárgyát képezte, hogy a régi anyakönyvek a vármegyei padlásán kallódtak el a Bach korszak utáni átadások alkalmával.

De még ha egyes lelkészek évtizedek előtt mulasztást követtek volna is el, az illető közigazgatási közegeknek azonnal intézkedni kellett volna az elmaradt anyakönyvek beküldése iránt, ha másképp nem, az egyházi hatóság útján; a mulasztás tehát ép úgy terheli az akkori közigazgatási közegeket, mint a lelkészeket, a jelenlegi lelkészek pedig, kiket mulasztás nem terhel, nem kötelezhetők oly munkára, mely fizikai idejüket és erejüket messze túlhaladja.

Nincs is rá feltétlenül szükség, mert az anyakönyvek nemcsak a plébánia, hanem az egyházmegyei levéltárakban is megvannak s ha netán elemi csapás miatt valamely plébániai levéltár elpusztulna is és az anya-

könyvek megsemmisülnének, az egyházmegyei levéltárban gondosan őrzött anyakönyvek hiteles másodpéldányai még mindig rendelkezésül állának. Ez is a feladatuk.

Ezekben kívántam ezen ügy tisztázásához hozzájárulni.

Egy róm. kath. lelkész.

Ady halálosan fáradt**Elmaradt a Dózsa-ünnep csemegéje.**

A nagyváradi Társadalomtudományi Társaság Dózsa György emléke előtt akart áldozni tegnap. Vért és pusztulást, éhséget és különböző nyavalyákat zudított ez a megőrült parasztkirály erre az országra. Hát csak természetes, hogy négyszáz esztendő múlva tüzet kell gyújtani a nevével, a nép elé kell állítani, a mint ég a husa a lángoló máglyán.

Ma azonban okosabbak az emberek. Nagyon jól tudják, hogy ma változott viszonyok vannak, nem irunk 1514-et, nem jobbágyok és a jövő generációk sorsát nem borzalmas, véres emlékek pertraktálásával fogják kivívni, hanem becsületes, hazafias munkával, a keresztény morál fegyvereivel. Ki ilézi ma a holtakat? . . . A társadalomtudományi Társaság. Ők kapaszkodnak négyszáz éves rémesetekbe, költészetet, kultuszt akarnak csinálni egy vérengző körül, akit ma nem minősítenének normális embernek.

Ez így magában véve nem látszott elég érdekesnek. Félték, hogy nem lesz publikum. A holtakat senki sem szereti. Ellenben itt van Ady Endre. Egy eleven poéta. Még amellet olyan Isten áldotta homályos a költészet, hogy Dózsa György sötét emlékéhez éppen illik.

Előzőleg azonban már felkérték Dutka Ákost, hogy írjon egy alkalmi költeményt és olvassa fel. Dutka ezt a verset meg is írta, meg is jelent a lapokban, hogy szerepel a műsoron. Azonban egy szép napon egyszerre kimaradt a neve és helyette az Ady került a programra. Mi ez? kérdezték a jámbor olvasók. Jön Ady? . . . Nosza gyerünk csak arra a kis Dózsa ünnepre vagy mire.

Lám csak — mondták a jámbor emberek, mégis csak önzetlen ember ez az Ady Endre. Odaadja csupa önzetlenségből a nevét a Társadalomtudományi Társaságnak, hadd legyenek boldogok.

Dr Agoston Péter lírai bevezetés után megrázó képekben mutatta annak a nyolc hétnak a történetét, amelynek végén kitért a lázadás. Ismertette azokat az okokat, amelyek előidézték a véres forradalmat.

Dr György Ernő volt a másik szónok, aki a történelem szempontjából bírálta a Dózsa-féle lázadást. Szerinte hamis világitásban mutatják be az egész mozgalmat és Verbőczy nem volt igazságos historikusa Dózsának és korának.

Nem akarjuk azt írni, hogy sokan voltak, mert még helyreigazíthatnák. Egy ember azonban mindenesetre hiányzott. Es ez Ady Endre volt. Sürgőnyt küldött Csucsáról, hogy halálosan fáradt, ne várják.

Igy aztán két költő közt földre esett a rendezőség. Mert egyik sem szerepelt.

A belépődíj husz fillér volt. Senki sem kérte vissza. Mi az? . . . Senki sem érezte magát vesztesnek? Jó jel.

A Kath. Kör táncestélye**A május 10-iki ünnepélyes felavatás.**

Mint már megírtuk, május 10-én, Szent László napján lesz a Katholikus Kör diszes, új palotájának az ünnepélyes felavatása. Országos ünnepély keretében adja át a Kör Belopotoczky Kálmán v. b. t. t., nagyprepost fejedelmi adományát, a gyönyörű új palotát a kath. kultúra nagy nyilvánosságának. Az új otthonát már birtokba vette a Kör, a diszes, ünnepi felavatás azonban most fog lefolyni méltó keretek között május 10-én Szent László király és hitvalló Nagyvárad védőszentjének ünnepén.

A katolikus akciók országos nevű vezetérei, kiválóságai jönnek az ünnepélyes megnyitásra. Az ünnep részletes és végleges programja még nincs megállapítva, előre jelezzük azonban, hogy itt lesz gróf Zichy János, az Országos Katholikus Szövetség elnöke, aki nagy beszédet fog tartani a délelőtti ünnepélyen.

És sietünk mielőbb értesíteni a város intelligens társadalmát, hogy a május 10-iki felavató ünnepnek ragyogó és méltó befejezése lesz a Katholikus Kör táncestélye. Gyönyörű milióban pompás fényvel tartják meg az első katolikus bálát a diszes új palota pazarfényű dísztermében.

Régebben, ezelőtt több évvel szerte a városban híresek voltak a kath. táncestélyek, amelyeken részt vett a város egész uri keresztény társadalmát, s amelyeknek zajos és fényes sikerét már nagyon régóta nélkülözik Nagyváradon.

Ezeknek az estéknek a fénye fog visszavarázsolódni május 10-én. Ez az est fogja megnyitni a régi, híres, fényes katolikus bálók új sorozatát, csak még hatalmasabb, ragyogóbb, pompásabb lesz a keret.

A város kath. uri fiatalsága miatt mondani szokás, lelkes agilitással fáradozik az est sikerén, de itt az agilitás igazán nem frázis, hanem lelkes és komoly buzgalom, amelynek meglesz a méltó eredménye is.

A rendező-bizottság különben holnap, vasárnap délután 3 órakor ülést tart a Katholikus Körben, amikor véglegesen és részletesen megbeszélnek mindent, ami a táncestélyre vonatkozik.

Addig nem sokat árulhatunk el a táncestélyről. Biztos, hogy minden nagyon szép lesz. A díszterem gyönyörű díszítéssel nagyszerű hatást fog kelteni. A táncestélyen fog bemutatkozni a Katholikus Kör hatalmas dísztermében a nagyváradi 4. honvédgyalogezred híres zenekara. Mert katonazenekar és cigányzenekar fog muzsikálni az estélyen. A magyaros, tüzes esárdást a cigányzenekar muzsikájára ropják a párok, a keringő, négyes finom zenéjét a honvédzenekar szolgáltatja.

A meghívók még nincsenek kibocsátva a táncestélyre.

Uri Jehéremű, «FOWNES»
keztű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

A kismajtényi zendülés.

Szatmár, apr. 24.

Némethy József törvényszéki elnök kilenc órakor megnyitotta a kismajtényi zendülők bünpörének folytatólagos tárgyalását. A terem most is megtelt érdeklődőkkel. A tárgyalás elején a bünpör koronatanuját, Madarassy István nagykarolyi főszolgabíró hallgatják ki.

Az elnök kérdésére elmondja a tanu, hogy a főispán rendeletére kísérte le Jaczkovics vikáriust Kismajtényba, a hova délelőtt tíz órakor érkeztek meg. Egyenesen Marosán parókiájára mentek, a hol ennek felesége fogadta őket és azt mondotta, hogy férje a templomban van. A mikor elindultak a templomba, az asszony a főszolgabíró marasztalta, hogy ne menjen, hiszen ő ugyanis református. Tanu mindazáltal elment Jaczkovicsal a templomba. Az utcán sehol egy lelket sem láttak. Mikor a templomba értek, a hívők összesugtak, néhányan kimentek és félreverték a harangokat, mire körülbelül újabb 150 ember tödült a templomba. Elmondja azután a főszolgabíró, hogy a mikor a falubeliek őt meglátták, megijedtek, mire ő hozzájuk lépett és azt mondotta:

— Ne féljete, nem vesszük el sem a nyelveket, sem a templomotokat.

Közben észrevette, hogy egy nagy csoport ember üti és kifelé lökdösi a templomból Jaczkovicsot.

Ma megérkezett Debrecenből a királyi főügyész, aki közvetlen az ügyész mellett foglalt helyet. A védelem képviselőjének az a meggyőződése, hogy a főügyész azért jött át, hogy nagyobb védelejtéseket eszközöljenek. Az a hír is elterjedt, hogy az összes vádlottakkal szemben el fogják ejteni a vádat.

..HIREK..

Tájékoztató.

Április 26-án ügyvédek és ügyvédjelöltek gyűlése az ügyvédi kamarában d. e. 10 órakor.

* **Pápai áldás a premontreirend templomában.** Smetka L. Ödön főgimnáziumi igazgató olaszországi útja alkalmából az Egyház fejénél, X. Pius pápa Ő Szentségénél is tisztelgett zarándoktársával, a mikor felhatalmazást kapott arra, hogy az általa képviselt főgimnázium tanári karára, ifjúságára, a tanulók szüleire, rokonaira és hozzátartozóira pápai áldást adhasson. Az igazgató ezt az áldást vasárnap d. e. 9 órakor a premontreik templomában tartandó ünnepélyes szentmise alatt osztja ki a templomban megjelenő összes tanulókra és hivekre.

* **Szilágyi Dózsa Szegeden.** Glattfelder Gyula esanádegyházmegyei püspök vasárnap április 26-án délután négy órakor a szegedi rókusai templomban patronesz fölvételt tart. Délután hat órakor a katolikus nővédő-egyesület székházában Gönczy Mária, Hilbert Janka és Szilágyi Dózsa nagyváradi premontrei tanár közreműködésével közművelődési estét rendeznek.

* Megyebizottsági tagválasztás.

A székelyhidi járásban tegnap két helyen tartották megyebizottsági tagválasztást és pedig Éradonyban és Csokalyon. Csokalyon 98 szótöbbséggel Fényes Zoltán és Vargha Béla lettek megválasztva. Éradonyban Szodorai Sándor, Damján Sándor, Gedeon Mihály, Király Béla. Az éradonyi választást tulajdonképen az október havában megtartott választások ellen beadott felebbezés tette szükségessé. A választást a törvényhatóság megsemmisítette s tegnapra tűzte ki az új választást. Ez alkalommal ugyanazokat választották meg, mint októberben.

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru Türmenstein Ilona és Ferenc székelyhidi születésű rákospalotai lakosok családi nevének Lengyelre kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Csoportvezetői értekezlet.** A Katholikus Népszövetség csoportvezetői vasárnap d. u. 4 órakor a Kath. Népszövetségi Otthon helyiségében értekezletet tartanak. Az értekezlet főbb tárgyai: A május 17-iki közgyűlés és multság előkészítése. A Népszövetség a Szent László ünnepélyen. A júniusi ünnepély és a nyári multság előkészítése. Állandó vigalmi bizottság alakítása. A Népszövetség és az új kerületi beosztás. A Népszövetség és a választójogi törvény. Az Otthon, a biztosító osztály, a hitelszövetkezet, a keresztényszociálisták, a Kath. Népkönyvtár ügyei. A sajtóakció továbbfejlesztése. — A rendkívül fontos tárgyakra való tekintettel az összes csoportvezetők pontos megjelenését kéri az igazgatóság.

* **Esküvő.** Majzik Gábor posta-távírdai tisztviselő ma, szombaton, április 25-én délután 5 órakor tartja esküvőjét Súlyom Erzsikével, Súlyom Gyula városi tisztviselő kedves, szép leányával a Szent László-templomban.

* Megkezdődtek a sorozások.

Tegnap egyszerre két helyen fejezték be Biharvármegye területén a sorozásokat. Az eddigi eredmény kielégítőnek mondható. Sorozás volt az érmihályfalvi járásban, ahol április 22, 23, 24-én soroztak. Előállítottak 275 hadkötelest, alkalmasnak találtak 78-at. A berettyóújfalusi járásban szintén április 22, 23, 24-én volt a sorozás. Előállított 723 legényt, ebből alkalmas volt 200. Érmihályfalván Eröss Zoltán, Berettyóújfaluban dr. Miskolczy Pál volt a sorozó bizottság elnöke. A sorozás korántsem volt olyan mint a milyennek jóslták, hogy tudniillik a nyomorékokat is beveszik. Egyáltalán nem vettek be testi fogyatkozású legényt. A sorozás mindkét helyen a legnagyobb rendben folyt le.

* **Védjük a köztetek ültetvényeit.** Fehér Imre városi főkertész már hozzákezdett a sétaterék és utcai ültetvények rendezéséhez; a parkokon a kertészségek mellett asszonyok, leányok dolgoznak, virágokat, bokrokat ültetnek, hogy a város nővójának és a szép érzék követelményeinek megfelelő dísz adjanak a közteteknek. Minden költség és fáradság azonban hiába való, ha a közönség olyan barbár módon jár el a köztetek ültetvényeivel, mint azt az utóbbi években, sőt már ez évben is tapasztaltuk. A legszebb virágokat ellopkodják, letördelik, tönkreteszik. Elegáns ruhába öltözött, intelligensnek látszó leányok nem átalják a virágokat letépni a köztetereken. Az orgonafák és hársfák virágzásakor pedig egész galyakat tördelnek le a fákról. Ha már a közönség nem védi a köztetek ültetvényeit, mint

azt pl. Németországban tapasztalhatjuk, a városnak kellene a kellő felügyeletről és a barbár eljárás szigorú, példaadó megbüntetéséről gondoskodni. De bizony mindezekről és még sok egyébről, a város megfélemlenik. Fehér Imre főkertész tegnapi beadványában panaszolja, hogy a város a sétatereken és a sétaterék mellett lévő útvonalakon egyáltalában nem locsoltat s a nagy por a sétálókat távöltartja a parkokról, másrészt pedig belepi és tönkreteszti a virágokat és a fák zsenge hajtásait. Intézkedést kér, hogy a sétaterék környékére rendeljék el a locsolást s ezáltal mentsek meg a parkokat a por pusztításaitól.

* **A munkások májusi felvonulása.** Egy évtizeddel ezelőtt még aggodalmaskodással várta a közönség a május elsejét, amelyet a szocialista tüntetések miatt vörös májusnak nevezett el. Abban az időben rá is illett ez az elnevezés május elsőjére, mert zajos, sőt sok helyen véres tüntetések tették szomoruan emlékezetessé a virágos májust. A szenvedélyek azóta csillapultak s egyszerű tüntető körmenetek és népgyűlések jelzik a munkásság ünnepét. A munkások ez évben is megünneplik a napot, a műhelyekben, gyárakban szünetel a munka. A nagyváradi munkásság délután felvonulást rendez. A munkások Széles-utcáról vonulnak fel Lukács György-utcán, a Rákóczi úton, Szent László-téren keresztül a Rhédey-kertbe, ahol népgyűlést tartanak. A főkapitány a felvonulást engedélyezte.

* **Városi munkát kérnek a kisiparosok.** Nagyvárad városa évenként a szünetidőben renováltatja, meszelteti a községi iskolákat és az óvodákat. Ez évenként tekintélyes költségbe kerül. Eddig a város egy-egy nagyvállalkozónak adta ki ezeket a munkákat. Most hat szobafestő kisiparos kérelmet intézett a városhoz, amelyben kéri, hogy tekintettel a nagy munkahiányra, amely a munkásokon kívül, legjobban a helybeli kisiparosokat sújtja, a város az iskolák és óvodák tatarozását és meszeltetését nekik biztossítsa, hogy ezáltal munkához juszanak. Hajlandók az iskolák és óvodák meszelését négyszögmeterenként 5 fillérért elvállalni.

* Törvényismertető előadások.

A Bihar megyei és Nagyvárad Ügyvédi Kör folyó hó 23-án tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a legutóbbi időben hozott új törvényeket tagjaival behatóan ismertetni fogja s e célból tudományos előadásokat tart. Ebből kifolyólag a Kör helybeli és vidéki tagjai ezuton értesítettnek, hogy az összejövetelek hetenként kétszer és pedig hétfőn d. u. 6—8-ig és csütörtökön este fél 9—10-ig az Ügyvédi Kamara disztermében tartatnak. Minden csütörtökön a polgári perrendtartás, hétfőn pedig egyéb törvények lesznek ismerttetve. Folyó hó 27-én az új sajtó törvény rendelkezései fognak megvitatás alá kerülni. Ajánlatos, hogy a résztvevők a törvényszöveget magukkal hozzák. Az elnökség.

* **Jegyzőválasztás Kokadon.** A székelyhidi járásban Kokad községben tegnap tartották meg a jegyzőválasztást. Az üresedésbe jött állásra hat pályázó jelentkezett, akik közül Osváth Károlyt választották meg egyhangulag. Osváth mint helyettes jegyző eddig is közmegelegedésre vezette a község ügyeit.

* **Lezuhant aviatikusok.** Bécsből jelentik: Pitschman aviatikus ma reggel hat órakor szállt föl, hogy a Schicht-verseny első részét megtegye és magával vitte testvérét, egy bécsi rendőrtisztviselőt. Zwetzel

közeli: a repülőgép lezuhant. Pitschman halálosan megsebesült és agonizál, utasa súlyosan megsérült. Pitschman rendőrtisztviselőt ki lehetett hallgatni. Elmondta, hogy már Oberhollabrun közelében kedvezőtlen széllel kellett küzdeniök. Zwettel közelében siklórepüléssel le akartak szállni, de hirtelen lezuhantak. A lezuhanás okát a rendőrtiszt nem tudta megmondani.

* **Haiálos automobil-baleset.** Jelentették, hogy Willersdorf és Zollfeld között automobil-baleset érte Dreher Tivadar görzi nagyiparost, Dreher Antalnak, az urakháza tagjának testvérét. Dreher autója neki ment egy fának s a nagyiparos nagy ivben kirepült az országutra. Bevitték őt is, súlyosan sebesült soffőrtjét is Klagenfurtba. Dreher éjjel félkettőkor belehalt a sebeibe, a soffőr állapota változatlanul veszedelmes.

* **Háborog a Vezuv.** A Vezuv több földlökéstől kisérve kitört. A kráter felső nyílásán roppant nagy mennyiségű folyós kén ömlik ki mérges gázok kíséretében. Az óriás gázfeljődéstől sokat szenvedett Resina és Pugliana lakossága is. A földalatti morajlást egész nap lehetett hallani. A Vezuv obszervatóriumában kijelentik, hogy nyugtalanságra nincsen ok.

* **A Fekete Sas-kávéházban** április 25-én, szombaton a M. kir. honvédezenekar Scharff karmester vezetése mellett nagy hangversenyt tart, mely alkalommal saját szerzeményeit is előadja. Műsor: 1. „Fenner vadász“ ind., Mahr; 2. „Gartenlaube“ keringő, Strauss; 3. Nyitány „Raymond“ c. op., Thomas; 4. Nagy ábránd „Lohengrin“ c. op., Wagner; 5. a) A „Lola álma“, Scharff; b) „Imprbmtu“ kar-szárnykürt sol., Scharff; 6. „Barátainak“ egyveleg, Komzák; 7. Nagy ábránd „Parsifal“ c. op., Wagner; 8. Egyveleg „Leányvásár“ c. optb., Jacobi; 9. Magyar induló, Faulvetter.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beoltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsgetető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Sziehta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Ertekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

x **Fehér és fekete bőr női félcipő** 3 kor. szarvasbőr barna és fekete színű pári női félcipő 5 korona, női chevron amerikai félcipő 7 korona, férfi chevron amerikai cipő 10 korona, ugyanez féiben 9 korona; sandalok 20—25-ig 2 korona, 26—28-ig 2 60 korona, 29—34-ig 3 20 korona, 35—43-ig 4 korona. Férfi és fiu szalmakalapok, f hönemű k, urdivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szent János-utca, Kispipa mellett.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x A legújabb **párisi kalap-ujdon-ságok** egyedül KOHN HELJEN kalapüzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és cselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Ertekezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

x **Vigyázat!** Orsolya-zárda épületbe Rákóczi uton és a mellékutcákban lakók már május 1-én kora reggeltől késő estig élvezhetik Triest-i Kávét és Tea behozatalomnál az A-zódi 8 féle zamatu pörkölt kávéit, mely izre és zamatra utánozhatatlan. Telefon 610. Üzlet portálé narancssárga. Rákóczi-uti motor üzemű kávépörköde.

x **Kiadó lakások.** Szöllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Jsi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 16 szám.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színhazi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

Fogak és fogsorok úgy kausutba mint aranyba foglalva szajpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csepfgakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtőrséket készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12 50 és 16 50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók

A legszebb

kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

SZÍNHÁZ

Heți műsor.

Szombaton: Bőregér. (Kállay Jolánnal).
Vasárnap délután: Matyólakodalom; este Bőském. (Kisbérletszünet Bemutató.)

A Bőregér. Mérhettelenül bájos, rég nem látott operettet elevenit fel ma este a színház operette ensembleja. A Bőregér kerül színre, ez a pompás Straus-operette, amelynek vidám keringője és megkapó szépségű zeneszámai örökké kedveltek és népszerűek lesznek. A bőregér mai repri-zében Eisenstent Leóvey Leó, Rosalindát Görög Olga játsza, míg a sikkes Adél szobaleány szerepében ez alkalommal először látja a közönség Kállay Jolánt, a csak nemrég súlyos betegségéből felépült primadonnát. Orloffszky herceget Kerényi Irén, Alfrédet Medgyaszay, Falkot Szalma Sándor játszák.

TANÜGY

Magánvizsgálatok a nagyváradi orth. izr. polgári fiu- és leányiskolában jun. végén tartatnak meg. Vizsgálati engedélyért a kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények május hó 5-ig alulirt igazgatósághoz küldendők. A kérvény mellékletei, 1. születési anyakönyvi kivonat; 2. iskolai bizonyítvány; 3. községi bizonyítvány arról, hogy hol lakik és mivel foglalkozik a folyamodó; 4. igazolása annak, hogy az utolsó osztály végzése után a netán elieit időben az illető hol tartózkodott és mivel foglalkozott. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 104310—913. számú rendelete szerint ezen intézetnél, a helybeliek továbbá a központi, az élesdi, érmihályfalvai, margittai, székelyhidi, szalárdi és magyaresékei járásokban lakó magántanulók tehetnek vizsgálatot. A polgári leányiskolában egy osztály tandij és vizsgadíja 50 korona, összevont két osztály tandij és vizsgadíja 70 korona. Gábel Jakab, igazgató.

REPORTÁZ

DKASE—Törekvés mérkőzés. A DKASE csapatának múlt vasárnapi jelentős szereplése a legszélesebb körű érdeklődést váltotta ki. A kitűnő debreceni football csapat holnap, vasárnap Nagyváradra érkezik s délután fél 3 órakor a Rhédey-kerti Sport-téren a Törekvés labdarugó csapatával lejátsza a tavaszi bajnoki mérkőzést. Ez a bajnoki mérkőzés a saison legizgalmasabb mérkőzésének ígérkezik.

A debreceni vereség után. Népszerű bajnoki csapatunk a NAC holnap vasárnap ismét szerepelni fog s itthoni közönségének bizonyára be fogja bizonyítani nagyszerű játékával, hogy a múlt vasárnapi debreceni veresége csak a footballban nagy szerepet játszó véletlennek a következménye.

A NAC ellenfele az Egyetértés kitűnő csapata lesz, mellyel a tavaszi bajnoki mérkőzését fogja lejátszani. Ez a bajnoki mérkőzés délután 4 órakor lesz a DKASE—Törekvés mérkőzés után.

IRODALOM

János herceg öröksége. Regény. Irta: Champol. Francia eredetiből fordította: Hodács Ágost. Szeged, 1913. Kis nyolcadrés alakban, 176 lap. Ara füzve 1.50 K.

A regény hőse a cím szerint János herceg, akinek a szelleme az egész könyvet át lengi. Tulajdonképpen a háttérben szerepel ő és csak a könyv végén ismerjük fel; mégis érezzük az ő sajátos személyiségének fenségét és erejét s folyton növekvő érdeklődéssel tekintünk a kifejtet elé. A regény előterében egy képzelődő ifju, Leó szerepel. Ez véletlenül örökös lesz a Sommerive hercegek birtokának, akik az öngyilkossá lett Lajosban és a titokzatosan eltűnt János hercegben kihaltak. Leó sok szépet hall János hercegről és az ő szellemi örökös akar lenni. Midőn egyik vakmerő hegyi kirándulásáról hall, ebben is méltó akar hozzá lenni s elindul a kockázatos utra. De hófúvás ragadja magával s már-már elpusztul, midőn megtalálja őt Kolozs testvér, akit pedig nem szivelt. Az iskolatestvér megmenti az ifjút, de ő maga áldozatul esik a felebaráti szeretetnek.

Az ifju a halottas ágyon látja viszont Kolozs testvért, akiben most már megmentőjét siratja. De az igazi titok csak az anyakönyvi hivatalban pattan ki, ahol a halottak között ott áll ez a név is: Sommerive János herceg, szerzetesi néven Kolozs testvér. Az ifju most tiszteli csak igazán János herceget és igyekszik végrehajtani János herceg örökségét: a szegények és tudatlanok szeretetét. Szalon-novella ez az elbeszélés a finomabb világ számára, elragadóan megírva. Megrendelhető postautalványon a fordító lelkész címén (Kisiratos, Csanádmegye).

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

§ **A lefűlelt rucatulvaj.** Tévedés kérem szépen, nem tyukpert, hanem rucatulvaj tárgyalta a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága. A múlt év október 30-án történt, hogy a szép őszi éjszakán nagyon hápogtak a rucák, kinn a vasúti állomáson túl, Nagy Gáboréknak a szőlőhegyen levő portáján. Nagy Gábor felesége és a leánya kimentek az udvarra, s tényleg a ketrecből nyolc rucá közül kettő hiányzott. A ketrec mögött pedig egy ember volt meglapulva. Nosza, a harcias asszonyok nekimentek a tolvajnak, a lármára kijött Nagy Gábor is és elcsipték a tolvajt. Átadták a rendőrnök. Nem volt menekülés, árulók voltak a gazdához hű hápogó madarak. Szabó Józsefet azután 8 napi elzárásra ítélte a bíróság.

§ **Elitették királlysértésért.** Faragó Rezső, a Szalontai Lapok szerkesztője királlysértéssel vádolva állott a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága előtt Ember Géza törvényszéki bíró elnöke alatt. A múlt év július 23-án egy cikk jelent meg a Szalontai Lapokban, a külpolitikával foglalkozott a vezércikk, amelyben a királyi

ügyész királlysértést látott. A bíróság 8 napi államfogházra ítélte Faragó Rezső szerkesztőt, aki különben csak átvette lapjába a cikket. Az ítélet ellen felebbezést jelentett be Faragó Rezső.

Ez volt az első királlysértési pör, melyet az új törvény alapján tárgyalta a nagyváradi kir. törvényszék.

MULATSÁG

Műkedvelő előadás Élesden.

Az Élesdi Műkedvelő Társaság Élesden, 1914. május 2-án (szombaton) az „Erzsébet”-szálloda termeiben, az Országos Gyermekvédő Liga javára műkedvelői előadással egybekötött jótékonycélu, zártkörű táncestélyt rendez. Belépő-díj személyenként: I-ső hely 2 korona, II-ik hely 1 korona. Kezdeté este 8 órakor.

TÁVIRATOK

Gyilkos és öngyilkos pincemester.

Veszprém, ápril 24.

(Saját tud.) Semenyey Gáspár püspökségi pincemester ma feleségével együtt bezárkózott a szobájába és előbb feleségét lőtte agyon, majd önmaga ellen fordította a fegyvert és szívenlőtte magát. Az öngyilkos levelet hagyott hátra, melyben gyógyíthatatlan betegségét hozta fel cselekedete okául.

Repülés Bécsből Budapestre.

Bécs, április 24.

A Schicht-versenyt holnap folytatják. A versenyzőknek Bécsből Budapestre kell repülniök, de közben Győrött leszállhatnak. Vasárnap kezdődik a verseny harmadik része: Budapest—Bécs—Aszpern. Ezzel a verseny be is fejeződik. — Holnap az aszperni repülőtérrel indulnak a pilóták reggel hat órakor és vasárnap délelőtt tíz óráig Budapesten kell lenniök.

Letartóztatott százados.

Lemberg, április 24.

(Saját tudósítónktól.) Ma itt a katonai hatóság letartóztatta Porodinszky századosot. A letartóztatás okát oly titokban tartják, hogy még a százados családjának sem árulták el. Az eset nagy izgalmat keltett.

Anglia beavatkozik.

London, április 24.

A mexikói angol követ tárgyalásokat kezdett úgy a mexikói, mint az unió kormányával. Hír szerint Anglia mindkét félnek felajánlotta a közvetítő szerepét. A tárgyalásokról eddig semmi pozitívum nincs.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzede.

Magyar hitelrészvény	—	804.—
Osztrák hitelrészvény	—	610.—
4%-os koronajáróadék	—	80.50
Osztr. magy. államv.	—	699.—
Jelzálogbank	—	411.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	504.50
Hazai bank	—	275.—
Magyar bank	—	496.50
Keresk. bank	—	3630.—
Rimamurányi	—	650.25
Salgótarjáni kőszén	—	689.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1045.—
Közuti vasut	—	622.50
Városi villamos	—	317.—
Adria	—	607.—
Atlantika	—	—

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	—	—	12.90
Buza májusra	—	—	12.79
Buza októberre	—	—	11.71
Rozs áprilisra	—	—	10.59
Rozs októberre	—	—	9.05
Zab áprilisra	—	—	8.15
Zab októberre	—	—	7.94
Tengeri májusra	—	—	6.88
Tengeri júliusra	—	—	7.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

10569 — 1314.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a város területén lévő lovaknak, szamaraknak, öszvéreknek állatorvosi megvizsgálása a folyó évben a következő sorrendben fog megtartatni.

a) Ujváros, Külváros, Olasz, városrészben és a hegyen lakó tulajdonosok lovai május 2-án szombaton.

b) Váradvelence, Váralja és Csillagváros városrészben lakó tulajdonosok lovai május 3-án vasárnap.

A lovak állatorvosi vizsgálata mindkét napon reggel 7 órakor a lóvásártéren fog megtartatni.

A lovakat kézen és egyenként kell az állatorvók elé vezetni.

Felhívom a lótulajdonosokat, hogy lovaikat, szamaraikat, öszvéreiket a kijelölt helyen és időben megvizsgáltatás végett annál is inkább állítsák elő, mert ellenkező esetben az elmaradt lovak a tulajdonos költségére kényszer újjá lesznek előállítva és megvizsgáltatva, azonkívül pedig minden elmaradt ló után a lótulajdonosa a folyamatba teendő kihágási eljárás során behajthatatlanság esetén megfelelő elzárásra átváltoztatható 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog sújtatni. Nagyvárad, 1914 április 20.

Jánosi, rendőrkapitány h.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Legrégibb és legmegbízhatóbb nyaralási vállalat!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett

molykár elleni megóvó és biztosító vállalatomra.

!

Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árukat, függönyöket, szőnyegeket stb. Azokat saját műhelyemben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kivánatra azokért érte küldök. Az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van.

!

Becsés pártfogását kérve maradok kiváló tisztelettel:

ZBORAY GYULA
szűcs üzlete

Fő-utca 7. szám. Telefon 947. szám.
Telep Körös-utca 32. sz. (Saját ház.)

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5 sz. alatt a Nagyváradi Katholikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem
megnyilt,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu faj borok. Első minőségű **Dréher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, ugy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradi sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellet olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradi Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Értesítés.

Van szerencsém az érdekelt közönségnek tisztelettel tudomására hozni, hogy a város tulajdonát képező Sport-téren 12 tenispálya áll rendelkezésre s ezek a folyó évi május hó 1-től kezdődő időnyre bérbeadatnak. — A bérlet iránt jelentkezni lehet a Sport-téren Grósz Dezső kezelőnél. A tenispályák közelében a közönség kívánságához képe t külön női és férfi öltözőről is gondoskodva van. A tenisz játékhöz szükséges eszközökről bérlők tartoznak gondoskodni.

Nagyvárad, 1914. április 23.

Komlóssy József,
g. tanácsnok.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítek. Valódi angol szöveteit.

Helyi és vidéki telefon 980.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nél
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az **uj csipke, himzés, harisnya áruház**
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

v i l á m p á k

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Különvonat

a Félix-fürdőből
Várad-Velence
és Nagy-Várad
állomásra.

Október 1-től minden este **8:06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyorsfürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről. **4 óra 38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor. **Visszatérés** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, ételmezés heti 56 koronától. Posta, távirida, telefon egész éven át nyitva.

Csúsz, köszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hév víz forrásait kitűnő eredménnyel használják.

Szőlőmoly ellen az egyedüli
biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

 Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabó cég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke 4.000.000 korona
Tartalékok 915.000 korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzvviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamattal mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámítol **váltókat.**

Előlegeket nyújt **értékpapirokra.**

Építkezési és jelzálogkölcsonöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcsonöket nyújt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a ki-sorsolt cimleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnék.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszusz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.